

2022-03-15

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2022-03-15

AKTUELL SJUKDOM

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI)

HÄNDELSEN

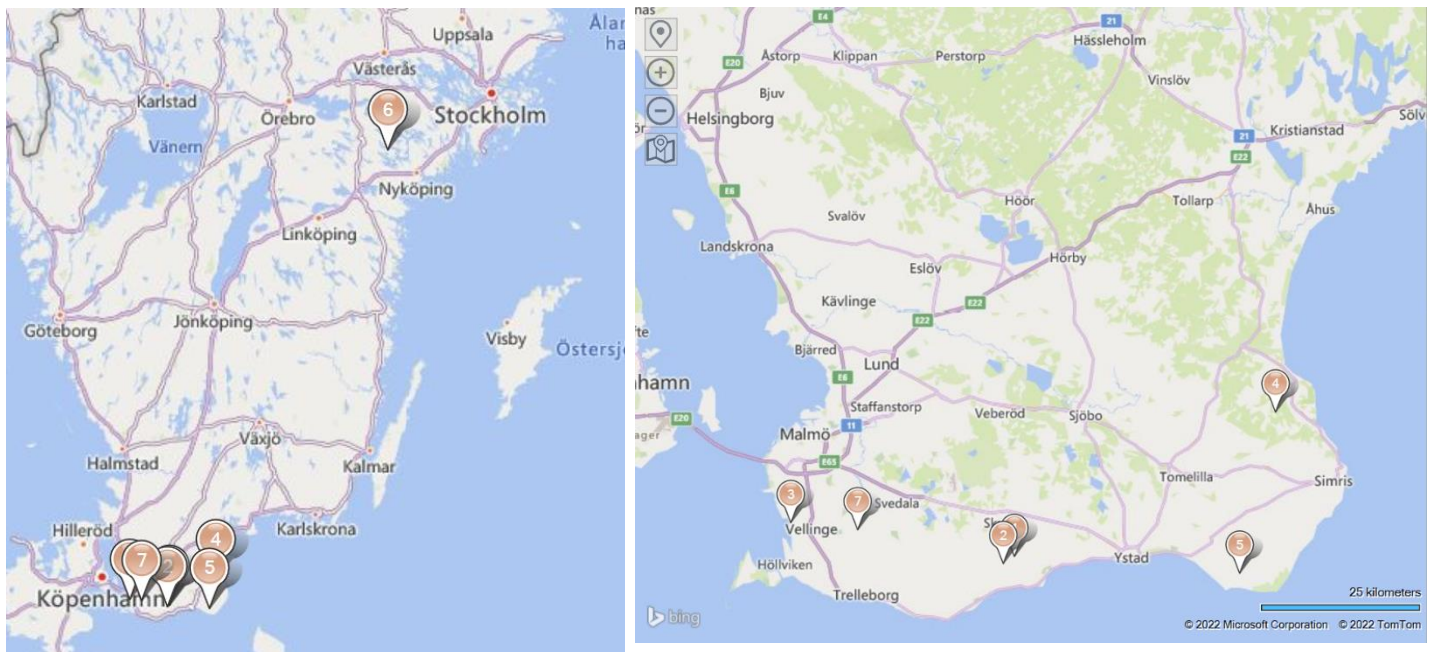
Pågående utbrott av HPAI på vilda fåglar samt tamfjäderfä i Europa och Sverige.

Situationen i Sverige

Tabell 1, Konstaterade utbrott av fågelinfluensa hos fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2021/22:

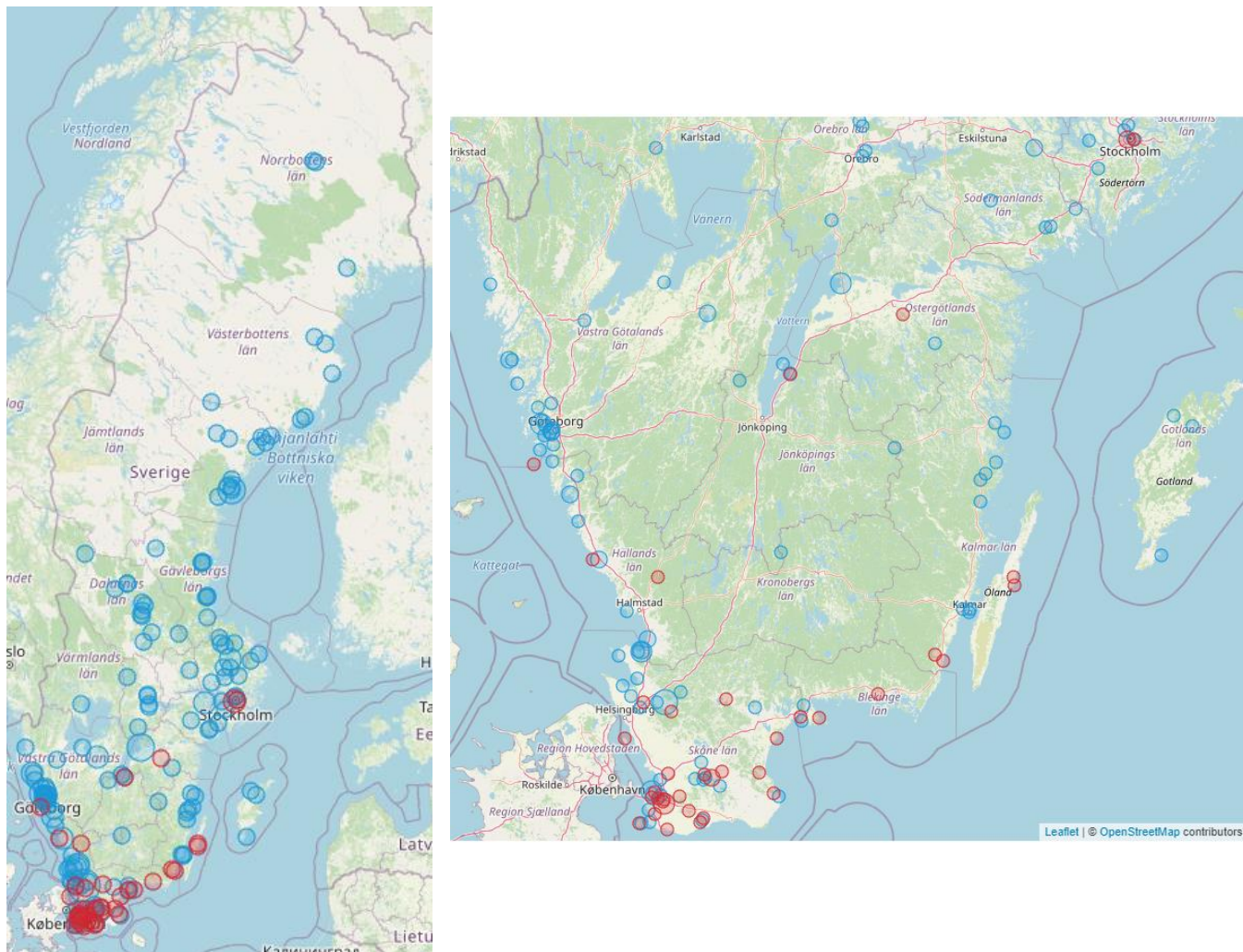
Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)
2022-03-01	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP7
2021-12-30	H5N1	Sörmland	Flen	Hobby	IP6
2021-12-27	H5N1	Skåne	Ystad	Matfågel (kalkon)	IP5
2021-12-17	H5N1	Skåne	Simrishamn	Unghöns	IP 4
2021-12-17	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP 3
2021-12-13	H5N1	Skåne	Skurup	Matfågel (kalkon)	IP2
2021-12-01	H5N1	Skåne	Skurup	Hobby	IP 1

Jordbruksverket har i enlighet med internationell lagstiftning beslutat om åtgärder vilket bland annat innebär avlivning av fjäderfän och sanering på drabbade anläggningar samt förstärkt övervakning och restriktioner vad gäller förflyttningar till och från fjäderfäanläggningar i närområdet.

Figur 1: Kartor över konstaterat smittade anläggningar. Kartnumret motsvarar IP-nummer (infekterad produktionsplats).

Sedan förra lägesbilden för två veckor sedan har inga nya misstankar om fågelinfluensa hos tama fåglar varit under utredning. En grågås upphittad i Trelleborg i januari har påvisats positiv för fågelinfluensa av typen H5N1 sedan förra lägesbilden. Det är värt att notera att vi inte har några fågelinfluensapositiva vilda fåglar som upphittats under den senaste månaden utan alla är äldre fynd än så. Dock påvisades fågelinfluensa hos tama fåglar i Vellinge 1 mars. Antal rapporter om vilda fåglar till rapporteravilt.sva.se ligger på en jämn och förhållandevis normal nivå. Under vecka 8-11 2021 skedde en kraftig ökning av antalet rapporter om vilda fåglar till SVA och det har inte noterats under samma period 2022. Fynd av HPAI hos vilda fåglar har gjorts i länen Skåne, Kalmar, Halland, Östergötland, Stockholm, Västra Götaland, Blekinge och Jönköpings län sedan 1 oktober 2021, se kartor och tabell.

Figur 2: Kartor över fynd av HPAI hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar.

Tabell 2, Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021

Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Län	Kommun	Fågelart
2022-03-08*	H5N1	Skåne	Trelleborg	Grågås
2022-02-17	H5N1	Blekinge	Ronneby	Vitkindad gås
2022-02-10	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Duvhök
2022-01-27	H5N1	Skåne	Klippan	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Skåne	Åstorp	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-25	H5N1	Skåne	Simrishamn	Ormvråk
2022-01-24	H5N1	Skåne	Skurup	Ormvråk
2022-01-12	H5N1	Skåne	Hässleholm	Gråtrut
2022-01-12	H5N1	Jönköping	Jönköping	Knölsvan
2022-01-07	H5N1	Halland	Falkenberg	Skata

2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Vitkindad gås
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Gråtrut
2022-01-04	H5N1	Skåne	Svedala	Vitkindad gås
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Skurup	Sångsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Sjöbo	Ormvråk
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Havstrut
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Trelleborg	Gråtrut
2021-12-21	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-20	H5N1	Skåne	Eslöv	Vitkindad gås
2021-12-17	H5N1	Kalmar	Torsås	Bläsgås
2021-12-16	H5N1	Skåne	Kristianstad	Vitkindad gås
2021-12-10	H5N1	Kalmar	Torsås	Vitkindad gås
2021-12-01	H5N1	Skåne	Svedala	Havsörn
2021-11-18	H5N1	Kalmar	Borgholm	Grågås
2021-11-16	H5N1	Halland	Hylte	Gråtrut
2021-11-11	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sädgås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Lund	Vitkindad gås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Grågås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Kaja
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Ormvråk
2021-11-09	H5N1	Skåne	Landskrona	Havstrut
2021-11-04	H5	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Ormvråk
2021-11-03	H5N1	Skåne	Svedala	Grågås
2021-11-02	H5N1	Skåne	Malmö	Vitkindad gås
2021-10-15	H5N8	Östergötland	Linköping	Kanadagås

*Fynddatum 20 januari 2022.

Aktuell filtrerbar karta och annan interaktiv grafik över fågelinfluensaövervakningen hos vilda fåglar finns här:

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa/>

Karta över rapporter om sjuka eller döda vilda fåglar som kommit in till rapporteravilt.sva.se finns på samma sida.

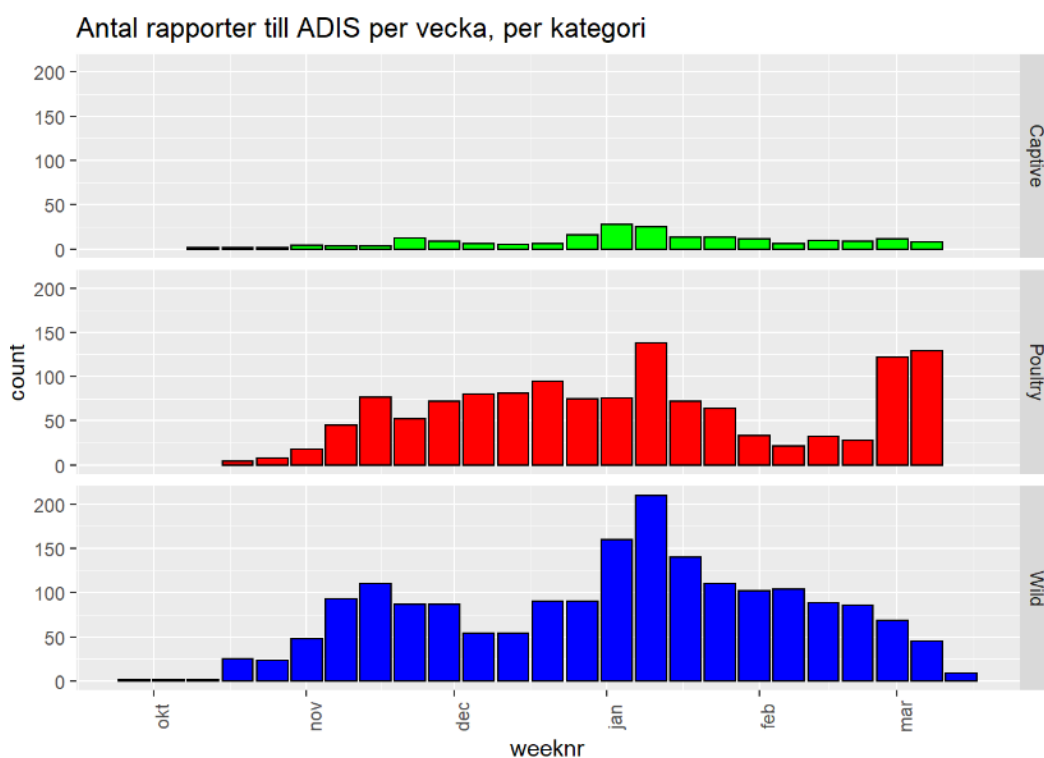
I sammanhanget vill vi nämna att den senaste veckan har de senaste undersökningarna inte visats på den extern webben grund av tekniska störningar, felsökning pågår.

Situationen i Europa

Antal fall i Europa rapporterade till EU:s databas ADIS med upptäckt från 1 oktober 2021 fram till 15/3 2022 är: 2033 (110) fall på vilda fåglar, 1322 (216) utbrott på fjäderfä och 58 (7) utbrott på andra fåglar i fåglar i fångenskap. Inom parentes anges antalet rapporter de senaste två veckorna dvs sedan den senaste lägesbilden. Det land som rapporterat flest fynd hos vilda fåglar de senaste två veckorna är Tyskland med 53 rapporter följt av Nederländerna med 34 rapporter. Danmark har rapporterat 9 fynd hos vilda fåglar de senaste två veckorna. Det är således fortsatt relativt många rapporter från områden på samma flyttfågelstråk som Sverige men trenden i antal rapporter är något avtagande.

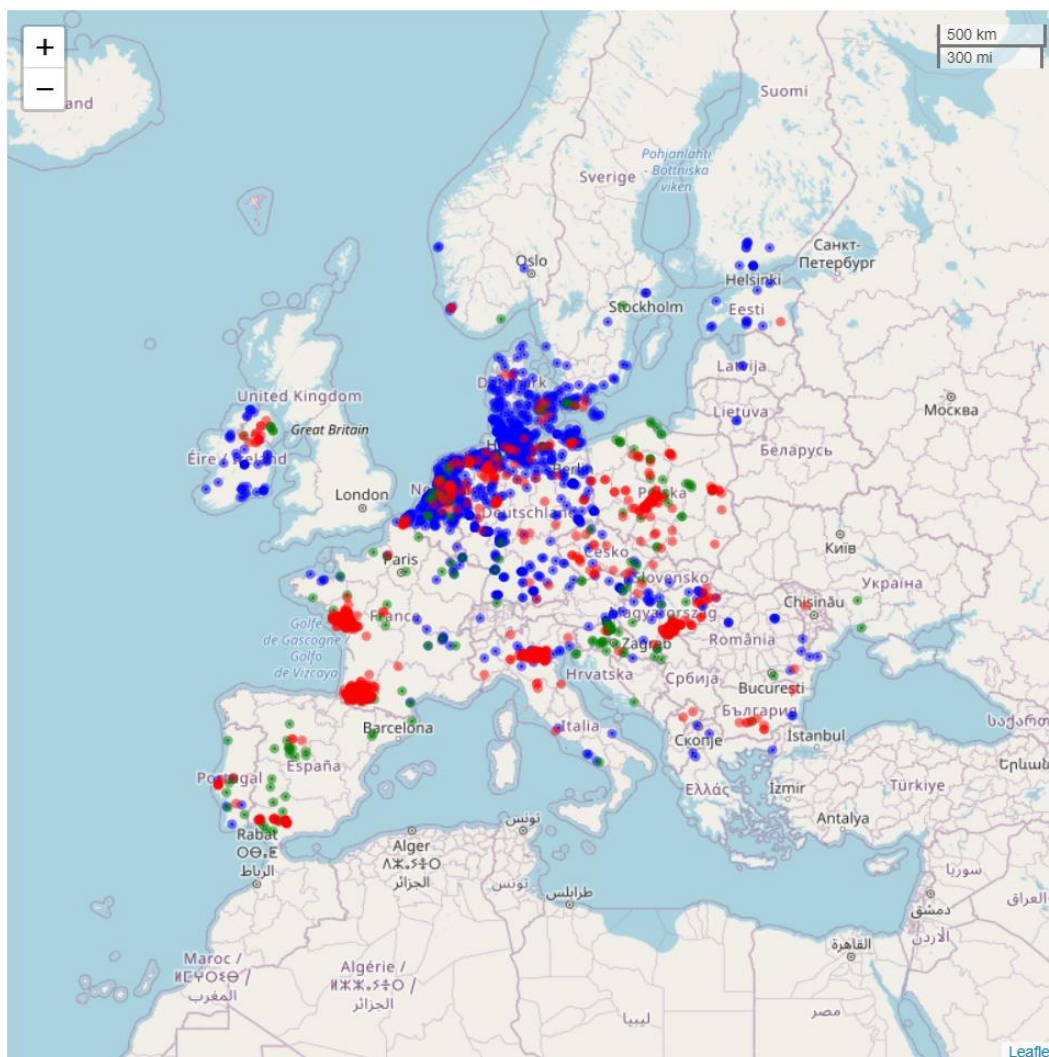
Majoriteten av rapporterna som rör fjäderfä kommer fortsatt från Frankrike där det nu pågår stor smittspridning, främst inom gås eller ankproduktion, i ett nytt område i västra delarna av landet. Under de senaste två veckorna har utbrott hos fjäderfä även rapporterats från Nederländerna, Tjeckien, Tyskland, Polen och Spanien.

Antalet rapporterade utbrott av HPAI i Storbritannien fortsätter att öka (källa APHA). Utbrotten är spridda över hela Storbritannien, de flesta utbrotten hos tamfåglar är belägna i England (85 st), men det är även rapporterat sju i Skottland och fem i Wales, liksom sex i Nordirland (ingår i ADIS), samtliga HPAI H5N1.

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka, per kategori. Eftersom data från de rapporterade länderna inte görs på helt likartat sätt kan vissa rapporter som rör vilda fåglar felaktigt klassificeras som "captive" (andra fåglar i fångenskap) i figuren och sammanställningen i lägesbilden.

I Europa har typerna H5, H5N1, H5N2, H5N3 och H5N8 påvisats under denna säsong (sedan 1 oktober). Rappporter i november och framåt domineras av typen H5N1. Analyser visar att det är två olika genetiska kluster av HPAI H5N1 som cirkulerar varav det ena är virus som ”översomrat” i Europa, medan det andra har likheter med virus från utbrott under sensommaren i Ryssland.

Figur 4. Karta över utbrott av HPAI på fjäderfä (röd prick) och andra fåglar i fångenskap (grön prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med datum för konfirmation från 1 oktober 2021. Utdrag från ADIS 2022-03-15.

Källa: ADIS samt <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>

Flera länder i Europa har infört förhöjd skyddsnivå för tamfåglar. Jordbruksverket beslutade den 2 november om skyddsnivå 2 i större delen av södra Sverige. Områden för skyddsnivå 2 har identifierats med stöd av en riskbedömning (SVA 2021/712).

Höstens utbrott av HPAI har föregåtts av ett stort antal utbrott hos tamfågel under influensasäsongen 2020/2021 inom EU samt fynd hos vilda fåglar. I Sverige konstaterades HPAI på 24 svenska anläggningar med tamhöns samt hos 128 vilda

fåglar under perioden 1 okt 2020 till 30 sep 2021. Utbrotten orsakades av olika subtyper av influensavirus, men samtliga ingick i klad 2.3.4.4 B.

Kort beskrivning av aktuell övervakning:

Övervakning för fågelinfluensa hos tamfågel baseras i första hand på klinisk/passiv övervakning (dvs att djurägare reagerar på symptom eller ökad dödlighet och tar kontakt med veterinär) i fjäderfäflokar, vilket bedöms som en känslig övervakningsmetod då infektion snabbt orsakar ökad dödlighet hos de flesta fågelarter, med undantag för andfåglar. Serologisk övervakning görs i viss utsträckning men syftar främst till att upptäcka lågpatogen fågelinfluensa.

Övervakning av vilda fåglar baseras på provtagning av självdöda eller sjuka och avlivade djur. SVA:s viltveterinärer begär in fåglar baserat i första hand på rapporter som kommer in till rapporteravilt.sva.se. Mellan 400 - 500 vilda fåglar undersöks årligen.

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Vi är nu inne i en period då flera arter av vattenlevande flyttfåglar som kan vara bärare av fågelinfluensa återvänder till Sverige eller passerar Sverige för vidare färd mot häckningsområden i Ryssland. Tidpunkten för fåglarnas vårflytt är artberoende där flytten har pågått ett tag för flera arter medan exempelvis vitkindade gäss flyttar sent. Just de vitkindade gässen uppehåller sig i södra och östra Sverige i stora antal och antas kvarstå under hela maj månad. Samtidigt kommer stigande temperaturer och ökad UV-instrålningen succesivt att bidra till att virusets överlevnadstid i miljön blir kortare. I dagsläget har vi dock fortfarande en väderlek där viruset överlever relativt väl. En annan faktor att ha i åtanke är att övervakningen baseras på inrapporterade fynd och är beroende av att vilda fåglar upptäcks och rapporteras. Under förra säsongen uppmärksammades fågelinfluensan mycket medialt och detta skulle eventuellt kunna ha bidragit till ökad rapportering av fynd av döda fåglar och därmed också ökade möjligheter att detektera positiva fall.

Smittläget för tama fåglar i Sverige är bättre än motsvarande period i fjol. Orsakerna till det är heller inte klarlagda men en bidragande faktor skulle kunna vara att smittskyddet i fjäderfäbesättningar har stärkts men det skulle också kunna vara ett tecken på ett lägre smittryck från de vilda fåglarna jämfört med i fjol. För att få en bättre bild av smittläget hos de vilda fåglarna önskar SVA fortsatt få in rapporter från allmänheten om man noterar sjuka eller döda vilda fåglar. SVA har gått ut med påminnelser om detta.

Bedömningen är fortsatt att sannolikheten för introduktion av HPAI till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar är generellt förhöjd. Som nämnts ovan rapporteras många fall i närliggande länder och flytt av fåglar pågår. Behov av fortsatt förebyggande arbete för att förhindra att fjäderfä kommer i direkt eller indirekt kontakt med vilda fåglar kvarstår. Osäkerheten i bedömningen är stor både vad gäller nuläget och prognosen de närmaste veckorna.

SVA vill fortsatt uppmana djurägare att rapportera till sin veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa. I Italien har man också sett en ny bild med konstaterad HPAI på fjäderfä, men utan dramatiskt ökad dödlighet vilket är ett observandum. Baserat på erfarenheterna från Italien behöver svenska fjäderfäproducenter vara medvetna om att en mer diffus klinisk bild skulle kunna förekomma även här. Detta budskap har förmedlats till fjäderfänäringen.

Risken att de HPAI virus som har förekommit i Europa under de senaste åren smittar människor bedöms generellt vara låg (Folkhälsomyndigheten). Det har dock förekommit enstaka rapporter om smitta med HPAI H5N1 till däggdjur inkl. människa. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 och 2022 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor.